

XIX NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA ISTRAŽIVANJA U PSIHOLOGIJI

22–24. MART, 2013.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

INSTITUT ZA PSIHOLOGIJU I LABORATORIJA ZA EKSPERIMENTALNU
PSIHOLOGIJU, FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

XIX NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA
ISTRAŽIVANJA U
PSIHOLOGIJI

22–24. MART, 2013.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

INSTITUT ZA PSIHOLOGIJU I LABORATORIJA ZA
EKSPERIMENTALNU PSIHOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

PROGRAMSKI ODBOR

Prof. dr Aleksandar Kostić
Prof. dr Dejan Todorović
Prof. dr Ivan Ivić
Prof. dr Jasmina Kodžopeljić
Prof. dr Nenad Havelka
Prof. dr Slobodan Marković
Prof. dr Snežana Smederevac
Prof. dr Sunčica Zdravković
Prof. dr Svetlana Čizmić
Prof. dr Vasilije Gvozdenović
Prof. dr Vesna Gavrilov Jerković
Doc. dr Dragica Pavlović Babić
Doc. dr Goran Opačić
Doc. dr Iris Žeželj
Nevena Buđevac
Janko Međedović
Doc. dr Oliver Tošković (predsednik)

ORGANIZACIONI ODBOR

Prof. dr Slobodan Marković
Doc. dr Dragica Pavlović Babić
Doc. dr Oliver Tošković
dr. Ivana Stepanović
Olga Marković

Lektura: mr Milorad Rikalo

Prelom: Jelena Sučević i Ljubica Jovanović

različito od stopostotne logičke norme ($t(47) = -13,099$; $p < ,001$). Nadalje, partikularni sud “Neki A su B” potiče moguću reprezentaciju u kojoj je B podskup od A u tek 40.3% i to je različito od norme ($t(47) = -11,6$; $p < ,001$). Svi partikularni kvantifikatori potiču slične reprezentacije. Ipak, razlike među njima se očituju za moguću reprezentaciju A je podskup od B ($F(3,141) = 5,02$; $p = ,002$), gdje “puno” ima najviše, “neki” i “nekoliko” slične srednje, a “malo” najmanje vrijednosti. Faktor afirmativnost-negativnost je u značajnoj interakciji s faktorima tipova partikularnih kvantifikatora i stanja ($F(12, 516) = 3,76$, $p < ,001$). Zaključno, ispitanici štedljivo reprezentiraju sudove, i to omogućuje pogreške u zaključivanju u slučaju potrebe za manje tipičnom reprezentacijom suda.

Ključne reči: mentalne reprezentacije, mentalni modeli, kvantifikatori, logički sudovi

ZADATAK REPRODUKCIJE PSEUDOREČI KAO MERA FONOLOŠKIH SPOSOBNOSTI DECE

Maja Savić, Darinka Anđelković, Maša Popović i Ana Batas

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet
Univerziteta u Beogradu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu
smaya@eunet.rs

Sposobnost ponavljanja pseudoreči stoji u osnovi usvajanja novih reči i razvoja celokupnog jezičkog sistema. Nalazi dobijeni na različitim jezicima pokazuju da su teškoće u ponavljanju pseudoreči značajan pokazatelj mogućeg deficita fonološke memorije i specifičnog jezičkog poremećaja kod dece (*Specific Language Impairment, SLI*). Istraživanje koje izlažemo je deo postupaka za konstrukciju testa fonološkog razvoja predškolske dece. Upoređivana je tačnost reprodukcije pseudoreči kod dece (3, 4, 5, i 6 g) u tri različite situacije varirane po dimenziji jezičke univerzalnosti/specifičnosti. U prvoj su izlagane pseudoreči konstruisane od niza besmislenih slogova strukture CV (konsonant-vokal), i izgovarane su sa ujednačenim naglašavanjem slogova (tzv. kvazi-univerzalne pseudoreči bez prozodije). U drugoj su te iste pseudoreči izgovarane sa prozodijom tipičnom za srpski jezik (kvazi-univerzalne pseudoreči sa prozodijom). U trećoj situaciji pseudoreči su sadržale i slogove sa konsonantskim klasterom na početku sloga i/ili konsonantom na kraju sloga (CCV, CVC, CCVC) (jezički specifične pseudoreči). Zadatak deteta

je bio da reprodukuje zadatu pseudoreč, a reprodukcija je zvučno snimana. To je omogućilo kasniju transkripciju i kodiranje tačnosti prema različitim tipovima grešaka : promena prozodije, izostavljanje sloga, dodavanje sloga, supstitucija glasova, i permutacija glasova ili slogova. Multivarijantna analiza varijanse je pokazala da postoje značajni osnovni efekti uzrasta i jezičke specifičnosti (uzrast : $F/15,381/=2.785$; $p<0.01$; jezička specifičnost: $F/10,252/=8.689$; $p<0,01$), ali da njihova interakcija nije statistički značajna. Sa uzrastom se značajno smanjivala proporcija izostavljenih slogova ($F/3/=7.511$ $p<0.01$), proporcija dodatih slogova ($F/3/=3.092$ $p<0.05$), i supstitucija glasova ($F/3/=7.759$ $p<0.01$), dok se učestanost grešaka prozodije i permutacije nije menjala. Učestanost grešaka je upoređivana i po novoima jezičke specifičnosti. Pokazalo se da su greške supstitucije i permutacije češće kod jezički specifičnih pseudoreči (supstitucija $F/2/=10.739$ $p<0.01$; permutaciju $F/2/=7.858$ $p<0.01$). Kod ovih reči je češća i promena prozodije ($F/2/=24.385$ $p<0.01$), jer su ispitanici kvazi-univerzalne pseudoreči bez prozodije reprodukovala sa jezički specifičnom prozodijom. Rezultati su pokazali da strukturalna i prozodijska svojstva pseudoreči utiču na tačnost reprodukcije, i da deca pokazuju sklonost da kvazi-univerzalnim pseudorečima pripišu jezički specifična prozodijska svojstva.

Ovaj rad je pomognut sredstvima Ministarstva za obrazovanje i nauku Republike Srbije, projekat br. ON179033

Ključne reči: test fonološkog razvoja, reprodukcija pseudoreči, glas, slog, prozodija

KLASIFIKACIJA ANTONIMA NA OSNOVU TESTA ASOCIJACIJA: KVANTITATIVNI KRITERIJUM UMEŠTO INTUICIJE

Milena Jakić i Nada Ševa

Institut za srpski jezik SANU, Institut za pedagoška istraživanja
xmile@beotel.net

Iako je antonimija (odnos suprotnosti među rečima) jedan od značajnijih leksičkih odnosa, za sada ne postoji rečnik antonima srpskog jezika. Dodatno, u našim deskriptivnim rečnicima obeležavanje antonimije najčešće se zasniva na intuicijama leksikografa. Osnovni problem za leksikografe je to što se odnos suprotnosti javlja na kontinuumu od pravih

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

159.9.072(048)

NAUČNI skup Empirijska istraživanja u psihologiji (19 ; 2013 ; Beograd)
[Knjiga rezimea] / XIX naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji,
22-24. mart 2013, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu ; [organizatori]
Institut za psihologiju i Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju. - 1. izd. -
Beograd : Filozofski fakultet, 2013 (Beograd: Dosije studio). - 197 str. ; 21 cm

Kor. nasl. - Rezimei na srp. i engl. jeziku. - Tiraž 260.

ISBN 978-86-88803-26-7

1. Institut za psihologiju (Beograd)
  2. Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju (Beograd)
    - a) Psihologija - Empirijska istraživanja - Apstrakti
- COBISS.SR-ID 197295116